

3. La programació de ficció

José Carlos Arnanz

L'oferta de ficció televisiva del 2001 va retrocedir en termes absoluts fins a poc més de 110 hores setmanals d'emissió (l'any anterior se n'havien emès 124). El descens és important i indica que alguns canals generalistes han deixat de tenir en compte la ficció, en especial la d'origen domèstic, com a recurs emergent de programació i tendeixen a compartir el protagonisme amb altres fonts d'entreteniment televisiu. No tan sols per la competència creixent dels espais de telerealtà, que durant la setmana de mostra no estaven representats.

Per cadenes, destaquen TVE 1 i Telecinco, que emeten 28 i 25 hores setmanals de sèries, respectivament. En el rànquing de temps d'antena de la ficció televisiva trobem a continuació els dos canals catalans (19,9 hores setmanals a TV3 i 18 hores al canal 33-K3, 37,9 hores en total). Tanquen la llista Antena 3 (11,5 hores) i La 2 (7,5 hores durant la setmana de mostra).

Franges horàries

Segons el criteri de l'hora del dia, la concentració més gran es produeix en el *daytime* amb el 77,8% del temps total d'emissió de ficció televisiva, mentre al *prime time* correspon el 15,4%. Com en anys anteriors, les produccions domèstiques monopolitzen la presència en el tram de màxima audiència, tot i que amb menys intensitat que en el passat immediat. Les emissions de ficció televisiva del *late night* són pràcticament residuals (6%) i sempre corresponen a produccions d'origen nord-americà.

Aquests percentatges per grans franges horàries s'obtenen si s'inclouen en el càlcul TV3 i el canal 33-K3. Si només es tenen en compte els canals estatals en obert, la ficció televisiva en el *daytime* es redueix al 73,4% i augmenta la seva concentració en el *prime time* fins al 19,9%.

Producció domèstica i exterior

La ficció domèstica no supera la nord-americana en xifres totals de temps d'emissió (1.505 minuts enfront dels 1.670 minuts per als canals d'àmbit estatal i 3.340 minuts de sèries nord-americanes enfront dels 2.110 minuts de producció pròpia si també es compten els canals de Televisió de Catalunya), però sí pel que fa a la ubicació destacada en les graelles de programació: la presència de les sèries nord-americanes i de països no europeus en el *prime time* és nul·la.

Com és habitual en els últims anys, les sèries no domèstiques tenen una presència en el *prime time* molt esporàdica i limitada a la recerca de visibilitat de les estrenes o a tàctiques d'ocupació estacional sense gaire continuïtat. Pel que fa al tram de més audiència del dia, els últims anys han consolidat una tendència molt nítida: les úniques ficcions possibles són el cine i les sèries pròpies.

Els espais de ficció televisiva procedents de la resta d'Europa suposen un raquític percentatge del total (al voltant del 2%, 105 minuts setmanals d'emissió), que es concentra exclusivament a Telecinco gràcies a la seva política tradicional, tot i que no molt intensa, de coproduccions europees, mentre les sèries amb orígens diferents (principalment les conegudes telenovel·les llatinoamericanes de sobretaula-tarda de TVE 1) acumulen 1.050 minuts setmanals.

Telecinco i TV3 continuen sent els canals que dediquen més atenció a la ficció domèstica, amb percentatges superiors a la meitat de tota la ficció televisiva que ofereixen als espectadors: la forta vinculació de les dues emissores amb el desenvolupament i la diversitat de la ficció original es manté en termes d'imatge. En tots dos casos, la programació horitzontal d'alguns serials propis es complementa amb una presència relativament destacada de

Resultats de la setmana de mostra del 4 al 10 de març de 2001

Ficció general

<i>Canals</i>	<i>Minuts ficció TV</i>	<i>Hores</i>	<i>Minuts cinema</i>	<i>Hores</i>
TVE 1	1.690	28:12	1.150	19:06
La 2	450	7:30	1.120	18:40
Telecinco	1.500	25:00	1.000	16:40
Antena 3	690	11:30	870	14:30
TV3	1.195	19:54	710	11:50
C33-K3	1.080	18:00	1.025	17:05
Total estatals	4.330	72:12	4.140	69:00
Total	6.605	110:06	5.875	97:55

Font: Eurofiction

Origen de la ficció televisiva

<i>Canals</i>	<i>Domèstica</i>	<i>%</i>	<i>Europa</i>	<i>%</i>	<i>Altres</i>	<i>%</i>	<i>EUA</i>	<i>%</i>
TVE 1	410	24,3	0	0,0	1050	62,1	230	13,6
La 2	0	0,0	0	0,0	0	0,0	450	100
Telecinco	855	57,0	105	7,0	0	0,0	540	36,0
Antena 3	240	34,8	0	0,0	0	0,0	450	65,2
TV3	605	50,6	0	0,0	0	0,0	590	49,4
C33-K3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1080	100
Total estatals	1505	34,8	105	2,4	1050	24,2	1670	38,6
Total	2110	31,9	105	1,6	1050	15,9	3340	50,6

Font: Eurofiction

Ficció de producció domèstica de les cadenes d'àmbit estatal per franges horàries

<i>Franja</i>	<i>Minuts ficció TV</i>	<i>%</i>
<i>Daytime</i>	3.180	73,4
<i>Nighttime</i>	290	6,7
<i>Prime time</i>	860	19,9
Total	4.330	100,0

Font: Eurofiction

Resultats de la setmana de mostra del 4 al 10 de març de 2001

Origen de la ficció de les cadenes d'àmbit estatal i per franges horàries

	<i>Minuts</i> <i>Domèstica</i>	<i>%</i>	<i>Minuts</i> <i>Europa</i>	<i>%</i>	<i>Minuts</i> <i>Altres</i>	<i>%</i>	<i>Minuts</i> <i>EUA</i>	<i>%</i>
<i>Daytime</i>	750	23,6	0	0,0	1050	33,0	1380	43,4
<i>Nighttime</i>	0	0,0	0	0,0	0	0,0	290	100,0
<i>Prime time</i>	755	87,8	105	12,2	0	0,0	0	0,0
Total	1.505	34,8	105	2,4	1.050	24,2	1670	38,6

Font: Eurofiction

Total de la ficció televisiva de les cadenes d'àmbit estatal i autonòmic per franges horàries

	<i>Minuts ficció TV</i>	<i>%</i>
<i>Daytime Total</i>	5.195	78,7
<i>Nighttime Total</i>	395	6,0
<i>Primetime Total</i>	1.015	15,4
Total	6.605	100,0

Font: Eurofiction

Origen de la ficció televisiva de les cadenes d'àmbit estatal i autonòmic per franges horàries

	<i>Minuts</i> <i>Domèstica</i>	<i>%</i>	<i>Minuts</i> <i>Europa</i>	<i>%</i>	<i>Minuts</i> <i>Altres</i>	<i>%</i>	<i>Minuts</i> <i>EUA</i>	<i>%</i>
<i>Daytime</i>	1200	23,1	0	0,0	1050	20,2	2945	56,7
<i>Nighttime</i>	0	0,0	0	0,0	0	0,0	395	100,0
<i>Primetime</i>	910	89,7	105	10,3	0	0,0	0	0,0
Total	2110	31,9	105	1,6	1050	15,9	3340	50,6

Font: Eurofiction

productes originals en el *prime time*, que tendeixen a allargar-se en la majoria dels casos per cobrir les dues hores de màxima rendibilitat comercial i numèrica compreses entre les 10 i les 12 de la nit. Ambdós canals també fan un ús intel·ligent de les reposicions de sèries pròpies en franges horàries secundàries.

L'oferta de ficció dels canals

En la setmana de mostra, Telecinco compta amb el seu tradicional serial juvenil en la sobretaula dels dies laborables (*Al salir de clase*) i quatre títols de ficció pròpia en el *prime time* (*Hospital Central*, *El comisario*, *Moncloa, ¿dígame?* i *Siete vidas*), que cobreixen tres dies de la setmana. Pel que fa al nombre de títols, és el canal amb una oferta més àmplia. A més a més, Telecinco explota un d'aquests dies una fórmula de programació poc aplicada pels canals estatals: l'emissió de dues *sitcoms* (*Moncloa, ¿dígame?* i *Siete Vidas*) consecutives que comparteixen apel·lacions temàtiques, tractament i *target*. La resta de l'oferta de ficció televisiva de la cadena (un 36% del temps dedicat a aquesta mena de programes) està formada per venerables sèries nord-americanes que es programen horitzontalment en la franja despertador (*Sensación de vivir*), al final dels matins dels caps de setmana (*Walker Texas Ranger*) i per la tarda dels dies laborables (*Diagnóstico: asesinato*).

TV3 divideix en dues meitats l'oferta de sèries domèstiques i nord-americanes. Aquestes últimes, segons l'esquema predominant de l'actualitat, compleixen funcions secundàries o de segmentació en el *daytime* i inclouen títols molt coneguts pels espectadors, com ara *Ironside*, *Els Àngels de Charlie* i *El Príncep de Bel Air*. Entre les aportacions originals del canal trobem els serials *Nissaga de poder* (reposició matinal) i el mencionat *El cor de la ciutat* (sobretaula), i les sèries per al *prime time* *Temps de silenci* i *Dinamita*, aquesta última coproduïda i protagonitzada pel grup de teatre El Tricicle.

TVE 1 concentra el pes de la seva ficció televisiva en les telenovel·les llatinoamericanes, emeses tradicionalment en les franges de sobretaula-tarda (*Terra Nostra*) i de matí (repetició de *Rosalinda*). Els orígens de la ficció que no són ni espanyols ni nord-americans representen un 62 % del

temps d'emissió del gènere en aquest canal. Les sèries dels Estats Units es programen funcionalment pel matí (*Conor*) i en l'últim tram del dia (*Urgencias* i *Misión especial*). La ficció domèstica durant la setmana de mostra consisteix en un serial de sobretaula (*El secreto*), que constitueix un bloc de programació sòlid amb la telenovel·la llatinoamericana que hem mencionat anteriorment (les estrenes dels nous productes se solen ajudar dels que ja estan consolidats), i dues comèdies en el *prime time* dos dies de la setmana, *Ala...Dina* i *Academia de baile Gloria*.

Antena 3 concentra l'emissió de ficció televisiva en productes d'origen nord-americà (65% de la seva oferta en aquest àmbit) i, en menor mesura, en la producció domèstica (el 35% restant, per bé que, en termes absoluts, aquest percentatge es tradueix en només 240 minuts setmanals). Tota la ficció nord-americana emesa pel canal durant la setmana de mostra té la mateixa orientació juvenil: *Sabrina*, *cosas de brujas* i *Los Simpson* horitzontalment en l'accés a la sobretaula i *Southpark* un cop a la setmana en el *late night*. Pel que fa a la producció domèstica, les contribucions d'Antena 3 es limiten a les sèries de *prime time* de dos dies a la setmana, *Dime que me quieres* i *Manos a la obra* (aquesta última seguida d'una reposició després de l'emissió del capítol original en una tàctica que ha donat molt bons resultats a la cadena).

Els segons canals públics (La 2 a Espanya i el canal 33-K3 a Catalunya) no emeten ficció pròpia. Tampoc europea ni d'origens diferents al nord-americà. En molts casos es tracta de sèries d'orientació juvenil i jove-adulta, amb referències sistemàtiques i per a aficionats minoritaris. La 2 limita el seu repertori de ficció seriada a l'emissió horitzontal de *Guillermo Tell* pel matí i *Infelices para siempre* en l'arrencada del *prime time*.

Les produccions originàries dels Estats Units esquitxen la programació del canal 33-K3, tant en *daytime* (*Jim West*, *Boig per tu*, *La tata*) com en *prime time* (*Stargate*, *Dies de ràdio*) i el *late night* (*Mitges de seda*).

El pes del cine

En la majoria dels canals, la ficció realitzada per a la televisió supera l'oferta cinematogràfica en termes de temps d'emissió. Els canals que presenten un índex favorable al

cine són La 2 i Antena 3, precisament els que tenen menys oferta absoluta de ficció. En la resta de canals, la ficció per a televisió és majoritària i, entre aquests, TV3 té la proporció més favorable de sèries enfront del cine, per davant de Telecinco i TVE 1.

Si tenim en compte el temps net d'antena, els dos canals de TVE són els que han acumulat més oferta de cine, amb 1.150 minuts setmanals a TVE 1 i 1.120 minuts a La 2. En l'altre extrem, TV3 emet 710 minuts setmanals de pel·lícules i Antena 3 un total de 879 minuts.

El mapa de la ficció original en *prime time*

En anys anteriors, la ficció televisiva creada a iniciativa dels canals donava lloc a molts dies amb diferents productes al mateix temps, però, en aquest exercici, la situació s'ha suavitzat.

No obstant això, la majoria de la ficció pròpia en *prime time* continua mostrant una alta concentració en determinats dies per dues raons: l'elevada presència ocasional de futbol en els canals públics (TVE i TVC) i la tradicional consideració del cap de setmana (també els divendres) com un territori inadequat per emetre ficció.

El primer factor afecta directament la ficció en els dies

centrals de la setmana, donat que els canals que tenen drets sobre les competicions internacionals de futbol no solen emetre sèries aquests dies: el ritme discontinu i imprevisible d'aquestes competicions no s'acomoda a les funcions de fidelització que s'esperen de la ficció seriada, però sí al seu complement mitjançant cine o una altra mena de programes d'entreteniment. Addicionalment, la caracterització de l'audiència del futbol pot determinar les tàctiques de programació dels altres canals en dos sentits alternatius: o bé es protegeixen de la competència del futbol les sèries pròpies que es consideren més valuoses, o bé es programen espais de ficció dirigits a públics complementaris (en aquest sentit, *Compañeros* n'és el millor exemple).

El segon factor condiciona l'oferta de ficció existent dels caps de setmana i fa que sigui molt específica: o bé es tracta de *sitcoms* en sentit estricte que actuen com a portal d'un programa posterior més llarg (com ara *Dinamita*, de TV3, les nits de divendres), o bé els canals busquen una alternativa temàtica enfront de la competència amb productes directament assimilables al cine (*Grandes relatos* de Telecinco en el *prime time* dels dissabtes).

Durant la setmana de mostra, només els dijous coincideixen tres sèries domèstiques: *Academia de baile Gloria* (TVE 1), *Hospital Central* (Tele5) i *Manos a la obra* (Antena 3), en una situació que resulta cada cop més excepcional.